

សិលាចារឹកទួលតាប៉ែន K.៦៥៣

សិលាចារឹកមួយផ្ទាំងនេះ ធ្លាប់បានសិក្សាចុះផ្សាយដោយលោក សិក សីដែស នៅក្នុង ឆ្នាំ១៩៥៣ ក្នុងសៀវភៅសិលាចារឹកនៃប្រទេសកម្ពុជា ក្បាលទី៥ របស់លោក។ លោក បញ្ជាក់ថា សិលាចារឹកនេះរកឃើញនៅក្នុងឃុំជាងដែក ខណ្ឌត្របែក ខេត្តព្រៃវែង ប៉ុន្តែ បច្ចុប្បន្ន គឺស្ថិតនៅក្នុងភូមិពោធិ៍ ឃុំប្តូរ ស្រុកកំពង់ត្របែក ខេត្តព្រៃវែង។^១ ទីតាំងនេះស្ថិត នៅចម្ងាយ៧០០ម៉ែត្រភូមិត្បែង និង៥០ម៉ែត្រនៃទិសឦសានវត្តប្តូរ។ ទួលតាប៉ែន ជាទួល មានសំណល់ឥដ្ឋរាយប៉ាយ មានកសិន្ទុព័ទ្ធជុំវិញ។^២ លោក សីដែស បានសិក្សាសិលាចារឹក នេះតាមរយៈសំណៅផ្តិតដែលលោកទទួលបានប៉ុណ្ណោះ និងពុំមានរូបថតសិលាចារឹកផ្ទាល់ ឡើយ។ ក្រុមការងារស្រង់ និងធ្វើផែនទីបុរាណវិទ្យាខ្មែរ ក៏ពុំបានប្រទះឃើញសិលាចារឹកនេះ អំឡុងពេលចុះសិក្សាស្រាវជ្រាវផងដែរ និងសង្ស័យថាសិលាចារឹកនេះបានបាត់ទៅហើយ។

សិលាចារឹកនេះ ចារនៅលើថ្ម គូសរាងរចនាជាសន្លឹកសីមា មានចារអក្សរ១០បន្ទាត់ ប៉ុន្តែតាមសេចក្តីអត្ថបទ គឺពុំទាន់ចប់នៅឡើយ។ ភាសាដែលប្រើចារ គឺភាសាខ្មែរ និងមាន ចុះកាលបរិច្ឆេទនៅក្នុងមហាសករាជឆ្នាំ៨៧៨ ត្រូវនឹងគ្រិស្តសករាជឆ្នាំ៩៥៧។^៣ ខ្លឹមសារ នៅក្នុងអត្ថបទ និយាយអំពីព្រះរាជបញ្ជារបស់ព្រះមហាក្សត្រ ដែលមិនបញ្ចេញព្រះនាម ប៉ុន្តែបើតាមកាលបរិច្ឆេទនេះ គឺត្រូវនឹងព្រះបាទស្រីរាជេន្ទ្រវរ្ម័នទី១។ ទ្រង់បានចេញព្រះរាជ សាសន៍កំស្តែងអញ្ញាជកុលមហាមន្ត្រី និងមន្ត្រីជាច្រើនរូបទៀត ឱ្យយកបន្ទូលរបស់ទ្រង់ត្រាស់ បង្គាប់វាបបួសិ ដើម្បីស្តាប់នាសិលាចារឹកនេះ នៅស្រុកជ្រៃភ្នំក្រោយដល់ប្រាសាទបឹងថ្ម ដើម្បីកុំឱ្យមាននរណាមករំខានបង្កហេតុនានា។ គួរបញ្ជាក់ផងដែរថា រាជកុលមហាមន្ត្រី ជាមហាមន្ត្រីទទួលបន្ទុកខាងអប់រំខ្សែរាជវង្ស និងរៀបចំព្រះរាជពិធីនានា ដែលគោរម្យងារ

^១ ព័ត៌មាននេះ យោងតាមគេហទំព័រ៖ <https://cisark.mcfa.gov.kh/core/showsite.php?id=4653> ។

^២ <https://cisark.mcfa.gov.kh/core/showsite.php?id=4653> ។

^៣ លោក សិក សីដែស ថាត្រូវនឹងគ្រិស្តសករាជឆ្នាំ៩៥៦ ប៉ុន្តែដោយសារកាលបរិច្ឆេទនេះ ស្ថិតនៅក្នុងខែ បុស្ស គឺត្រូវនឹងខែមករា-កុម្ភៈ ដូច្នោះកាលបរិច្ឆេទក្នុងសិលាចារឹកនេះ ត្រូវយកឆ្នាំមហាសករាជ បូកបន្ថែម នឹង ៧៩ វិញ ទើបត្រឹមត្រូវ។ ឆ្នាំមហាសករាជ ចូលឆ្នាំថ្មីនៅថ្ងៃ១កើត ខែចេត្រ គឺអំឡុងចុងខែមីនាដើមខែមេ សា ជារៀងរាល់ឆ្នាំ។

អត្ថបទដោយ៖ ហ៊ិន ឈុនតេង

សិលាចារឹកទួលតាប៉ែន K.៦៥៣

និងតួនាទីនេះ មានបន្តរហូតមកដល់សម័យទំនើប។ មហាមន្ត្រីចុងក្រោយគេបង្អស់ នៅក្នុង រាជវាំងខ្មែរ គឺលោកឧកញ៉ាមហាមន្ត្រី ញឹក នូវ។

អំណានអត្ថបទជាអក្សរខ្មែរទំនើប

- ១- ៨៧៨គក.ទ្វាទគិកេត្យប្យអាទិត្យវារ
- ២- នូមានិប្រះគាសនធ្វលីប្រះបាទធ្វលិ
- ៣- ជេងីប្រះកម្រតេងីអញ្ចតកំស្តេងី
- ៤- អញ្ចរាជកុលមហាមន្ត្រីនូខ្មោញវលត
- ៥- ខ្មោញគ្នាងីនាត្រីនីនូខ្មោញវលត
- ៦- ខ្មោញរង្វាងីនាឯកបន្ទលីប្រះគាសនធ្វលីប្រះ
- ៧- បាទធ្វលីជេងីប្រះកំម្រតេងីអញ្ចតវាប
- ៨- បូមីប្រត្យយប្រេស្តាបនាប្រគុស្តតគិស្រុកជ្រៃ
- ៩- វុកិឱយិតកម្រតេងីជគត្យងីថ្មោវុំ
- ១០- ជាបិមានិវក្រវុំជាបិប្រៃ

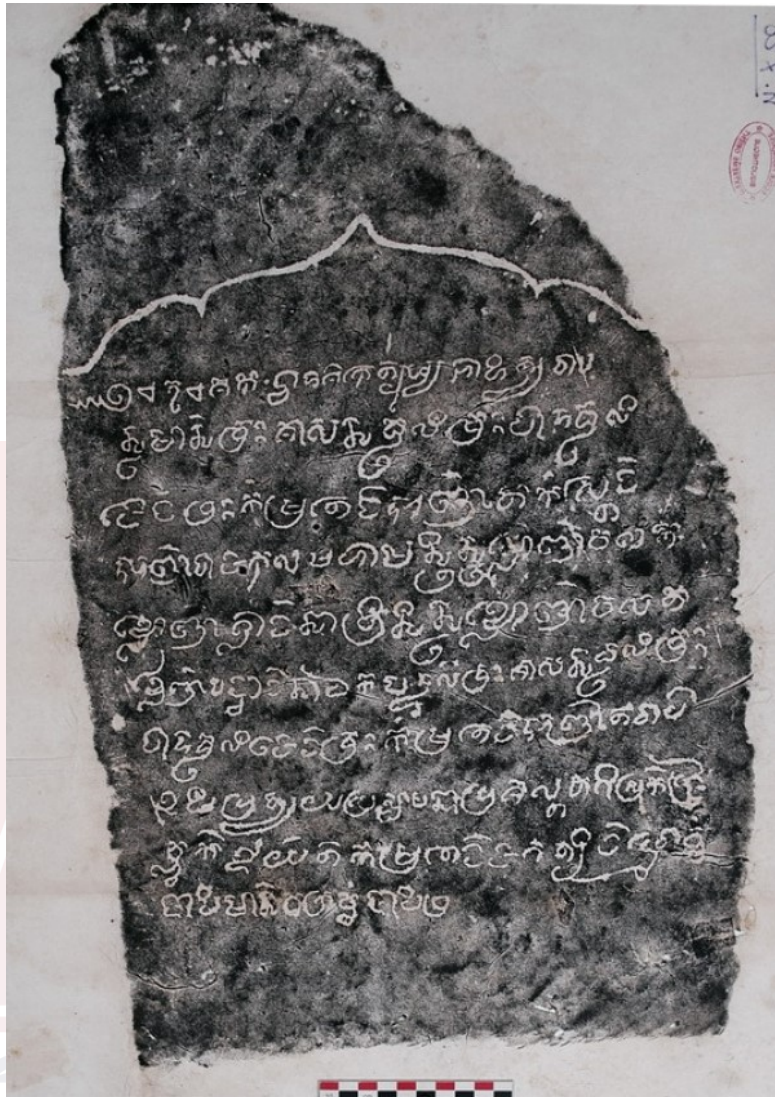
សេចក្តីប្រែសម្រួលជាភាសាខ្មែរទំនើប

មហាសករាជឆ្នាំ៨៧៨ ទី១២កើត ខែបុស្ស ថ្ងៃអាទិត្យ មានព្រះរាជសាសន៍ធ្វលី ព្រះបាទធ្វលីជេងព្រះគម្ពីរអញ(ត្រាស់)ដល់កំស្តេងអញរាជកុលមហាមន្ត្រី និងខ្មោញ ពលជាប្រធានឃ្នាំងថ្នាក់ទី៣ ខ្មោញពលជាប្រធានរង្វាងថ្នាក់ទី១ (ឱ្យ)ទួលព្រះរាជ សាសន៍ធ្វលីជេងព្រះគម្ពីរអញឱ្យដល់វាបបូសីជាមន្ត្រី ត្រាស់ឱ្យកសាងសិលាចារឹក(នេះ) គឺស្រុកជ្រៃក្នុងថ្នាក់ថ្នាយដល់គម្ពីរជគតបិដថ្ម។ ពុំគប្បីមានអ្វីរាវាំង ពុំគប្បីមាន...

ឯកសារយោង

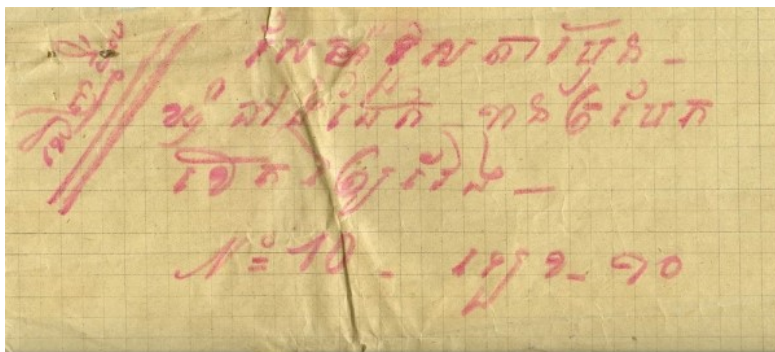
- Coedès, G., 1953. Inscriptions du Cambodge (vol. 5).
- <https://cisark.mcfa.gov.kh/core/showsite.php?id=4653>

បញ្ជីរូបភាព

n. 720 / K. 653

សំណៅផ្ចិតសិលាចារឹកទួលតាប៉ែន K.៦៥៣ (រូបថត៖ EFEO)

n. 720 légende / K. 653

សំណៅព័ត៌មានសិលាចារឹកទួលតាប៉ែន K.៦៥៣ (រូបថត៖ EFEO)